Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Історичний факультет
Кафедра археології, спеціальних історичних і правознавчих дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Завідувач кафедри
археології, спеціальних
історичних і правознавчих
дисциплін

Олександр ФЕДЬКОВ
26 серпня 2026 р.

Зі змінами:
18 вересня 2026

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<u>УКРАЇНСЬКА ІСТОРІОГРАФІЯ</u>

для підготовки фахівців *другого (магістерського) рівня вищої освіти*

за освітньо-професійною програмою *Історія*

спеціальності *В 9 Історія та археологія*

галузі знань *В Культура, мистецтво та гуманітарні науки*

мова навчання *українська*

2026–2027 навчальний рік

Розробники програми: **Олександр ФЕДЬКОВ**, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри археології, спеціальних історичних і правознавчих дисциплін

Затверджено на засіданні кафедри археології, спеціальних історичних і правознавчих дисциплін

Протокол № 8 від 26 серпня 2026 року

Завідувач кафедри _____ **Олександр ФЕДЬКОВ**

Зі змінами:
Протокол № 9 від 18 вересня 2026 року

Завідувач кафедри _____ **Олександр ФЕДЬКОВ**

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми _____ **Олександр КОМАРНІЦЬКИЙ**

ВСТУП

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

1. Метою вивчення дисципліни «українська історіографія» є з'ясування процесу виникнення та нагромадження історичних відомостей, формування та розвитку української історичної науки, еволюцію історичного мислення, ролі наукових інституцій, визначних учених та наукових шкіл у збагаченні знань з історії України та світової історії.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Рік навчання	1	
Семестр навчання	1	
Кількість кредитів ЄКТС	3,5	
Загальний обсяг годин	105	
Кількість годин навчальних занять	46	
Лекційні заняття	22	
Практичні заняття		
Семінарські заняття	24	
Лабораторні заняття		
Самостійна та індивідуальна робота	59	
Форма підсумкового контролю	іспит	

3. Статус дисципліни. Навчальна дисципліна належить до обов'язкових освітніх компонентів професійної підготовки.

4. Передумови для вивчення дисципліни: освітній компонент вивчається в першому семестрі.

5. Програмні компетентності навчання

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в галузі історії та археології	
ЗК 01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 02	Здатність працювати автономно.
ЗК 03	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 04	Здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК 05	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 06	Здатність працювати в міжнародному контексті.
ЗК 07	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
ЗК 08	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
ЗК 09	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК 10	Здатність застосовувати психолого-педагогічні знання в професійній діяльності.
СК. 01	Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію.
СК 03	Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії та археології.
СК 04	Здатність виявляти специфіку в підходах до вирішення проблем в галузі історії та археології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.
СК 08	Здатність працювати в міжнародному контексті і реалізовувати спільні проєкти у сфері історії та/або археології з європейськими та євроатлантичними інституціями.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни.

ПРН 01	Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень.
ПРН 02	Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науково-популярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології.
ПРН 05	Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері історії та археології, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.
ПРН 07	Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії та/або археології до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, що навчаються.

За підсумками вивчення курсу студент повинен

- усвідомити проблему єдності світової історичної думки і науки з українською, взаємозв’язок і взаємовплив національних історіографій;
- визначити основний зміст процесу виникнення і нагромадження історичних знань, здійснити його періодизацію;
- вміти самостійно аналізувати наукові праці і концепції вчених-істориків, наукових шкіл та напрямків історичної науки, використовуючи принципи об’єктивності та історизму, а також історико-хронологічний, порівняльний, синхронний, діахронний, ретроспективний та інші методи пізнання;
- пояснити причини зміни проблематики історичних досліджень, зумовлені суспільно-політичними, соціально-економічними і культурними процесами у суспільстві, інтересами та завданнями різних соціальних верств, течій суспільно-політичної думки на певних етапах розвитку країни;

- критично оцінювати результати праці дослідників попередніх поколінь, використовувати здобутки української історіографії для сучасного пізнання минулого України;
- аналізувати стан сучасної історичної науки та освіти, бачити можливі перспективи їхнього розвитку.

7. **Методи навчання**: Словесні методи навчання (лекція, бесіда); інтерактивні методи навчання; Практичні методи навчання (виконання творчих завдань, підготовка доповідей, презентацій); проблемний виклад матеріалу; дослідницький метод навчання.

7. Засоби діагностики результатів навчання: Засобами діагностики результатів навчання є опитування, виконання семінарських, тести, самостійна робота, модульна контрольна робота, екзамен, зокрема із використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle та ін.

8. Програма навчальної дисципліни

Денна форма здробуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	**Кількість годин**			
	Разом	**У тому числі**		
		Лекційні заняття	**Семінарські заняття**	**Самостійна робота**
Тема 1. Вступ до «Української історіографії»	10	2	2	6
Тема 2. Історична думка періоду Київської Русі та Галицько-Волинського князівства	10	2	2	6
Тема 3. Історичні знання на українських землях у литовсько-польську добу	10	2	2	6
Тема 4. Українська історіографія в козацько-гетьманські часи (друга половина XVII – XVIII ст.)	10	2	2	6
Тема 5. Історична наука на початку українського	10	2	2	6

національного відродження. (кінець XVIII – перша половина XIX ст.)				
Тема 6. Українська історіографія у другій половині XIX – на початку XX ст. Народницький напрям	10	2	2	6
Тема 7. Михайло Грушевський в українській історіографії	10	2	2	6
Тема 8. Новітня українська історіографія (1919-1939 рр.) Державницький напрям.	10	2	2	6
Тема 9. Українська історична наука у 1940-і – 1980-ті рр.	10	2	4	6
Тема 10. Сучасна українська історіографія (з 1991 року дотепер)	15	2	4	11
Разом годин	**105**	**22**	**24**	**59**

9. Форми поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, виступів здобувачів при обговоренні теоретичних питань, виконанні практичних завдань, а також у формі тестування та ін. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота.

Форма підсумкового контролю: екзамен.

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Розподіл балів, що присвоюються студентам

Поточний і модульний контроль (60 балів)		Іспит	Сума
Поточний контроль	МКР	40 балів	100 балів
40 балів	20 балів		

Критерії оцінювання семінарського заняття.

Поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів.

Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12 бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка». Максимальний

бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12.

Відповіді студентів на практичних заняттях оцінюються за 12-бальною системою за наступними критеріями:

Рівні навчальних досягнень	**Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)**	**Критерії оцінювання**
Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так" чи „ні". Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	2	Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так" чи „ні"; може самостійно знайти в підручнику відповідь. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його, провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	5	Здобувач вищої освіти знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу;

		робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	8	Знання здобувачем вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

Високий (творчо-професійний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

Задля узгодження 100-бальної та 12-бальної шкали оцінювання студентських досягнень на семінарських заняттях застосовується наступна формула обрахунку-переведення балів:

("x×0,05+0,4")×y=z

В даній формулі:

x – середній бал досягнень конкретного студента, який вираховується з отриманих ним на семінарі оцінок за 12-бальною шкалою;

y – вагові бали даного виду навчальної діяльності (поточний контроль);

z – кількість балів досягнень конкретного студента на семінарських заняттях поточного контролю.

Самостійна робота

Контроль самостійної роботи студента здійснюється під час усного чи письмового опитування на практичних заняттях. Окремого балу за цей вид роботи не передбачено.

Перевірку питань й завдань самостійної роботи, які студенти готують на практичні заняття, здійснює викладач, який їх проводить. Їх оцінювання є складником загальної оцінки, що виставляється студенту на практичному занятті.

До того ж, самостійна робота передбачає опрацювання матеріалу лекційних занять, попередню підготовку до практичних занять; виконання завдань і вправ в позааудиторний час; підготовку до обговорення окремих теоретико-практичних тем; самостійне вивчення окремих теоретичних тем курсу; підготовка до написання модульної контрольної роботи; відвідування консультацій (згідно з графіком консультацій кафедри).

Відвідування занять. Очікується, що всі студенти відвідають лекційні та семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов’язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

«Положення про організацію освітнього процесу в КПНУ імені Івана Огієнка»: URL: https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Після вивчення освітнього компоненту здобувачі пишуть модульну контрольну роботу.

Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються усі студенти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання модульних контрольних робіт отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з’явилися для виконання або не виконали завдань, вважаються такими, що мають академічну

заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Модульна контрольна робота проводиться у формі письмової відповіді на запропоновані запитання. Максимальна кількість балів за МКР – 20. Для зарахування модульної контрольної роботи мінімальна кількість набраних балів повинна становити не менше 12, у іншому випадку МКР потрібно виконати повторно.

Оцінювання модульної контрольної роботи

Шкала ECTS	Критерії оцінювання
«відмінно» (20-19 балів)	Здобувач вищої освіти у відповідях на варіант МКР демонструє глибокі знання, повною мірою володіє матеріалом, що дозволяє виявляти розуміння змісту предмету, його основних положень, категоріального апарату тощо, може обґрунтовувати свої судження, аргументуючи правильну відповідь, логічно та послідовно формулює текст відповідей на поставлені завдання.
«добре» (18-15 балів)	Результати відповідей здобувача вищої освіти на варіант МКР відповідають тим самим вимогам, що й для оцінки «відмінно», але при цьому здобувач допускає певні неточності та незначні помилки. Здобувач володіє матеріалом, правильно відповідаючи на поставлені завдання, логічно формулює відповіді, намагаючись аргументувати їх.
«задовільно» (14-12 балів)	Відповіді здобувача вищої освіти на варіант МКР дозволяють виявити знання і розуміння основних положень предмета, певне володіння категоріальним апаратом, проте характеризуються фрагментарністю, відсутністю повноти та аргументованості. Здобувач допускає помилки при відповідях на питання МКР, не вміє достатньо обґрунтувати свої судження.
«незадовільно» (11-0 балів)	Відповіді здобувача вищої освіти на варіант МКР не виявили знань та розуміння основних положень предмета, що спричинило значну кількість помилок або, взагалі, повну/часткову відсутність відповідей. Здобувач не вміє логічно побудувати відповідь, обґрунтовувати свої судження, плутається у розумінні категоріального апарату тощо.

Семестровий екзамен (40 балів)

Екзаменаційний білет складається з трьох питань. Середній бал за три розкриті питання передбачає наступні показники 40-бальної системи:

Шкала оцінювання

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною	Критерії оцінювання

	шкалою)	
незадовільно	23 і менше	Здобувач не усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить безуспішні або недостатні спроби розповісти суть навчального матеріалу, дій репродуктивного характеру; здійснення простих узагальнень засвоєння окремих фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так" чи „ні". Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
задовільно	24-25	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний певною мірою відтворити його; орієнтується у поняттях, визначеннях; але аналіз навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	26-27	Здобувач вищої освіти знає половину навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); робить прості узагальнення але окремі висновки не логічні, не послідовні. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	28-29	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
добре	30-31	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок; вміє самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовує термінологію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	32-33	Знання здобувачем вищої освіти досить повні, він достатньо вільно застосовує вивчений матеріал; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	34-35	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
відмінно	36-37	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; розв'язує творчі

		завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	38-39	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень; спроможній самостійно вивчити матеріал; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	40	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; логічно та творчо викладає матеріал в усній формі; розвиває свої здібності й нахили; моделює ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

URL: https://integrity.kpnu.edu.ua/

Використання здобувачами вищої освіти в освітньому процесі інструментів ШІ чітко визначено "Положенням про використання штучного інтелекту в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка", введено в дію наказом в.о. ректора від 02 вересня 2026 р., № 144-ОД. URL: https://drive.google.com/file/d/1eDvHgbvZUYojWNwNwkIED66qGDPPpHrB/view

Неформальна освіта. Визнання КПНУ ім. І. Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти регламентовано «Порядок визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)».

URL: https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно Порядку визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих

шляхом здобуття неформальної/інформальної освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю).

В неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю);
- підготовка конкурсної наукової роботи;
- призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;
- призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді;

В інформальній освіті:

- наявність наукової публікації;
- волонтерська діяльність.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля

Рейтингова оцінка з кредитного модуля – сумарна підсумкова оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння здобувачем вищої освіти певного кредитного модуля (навчальної дисципліни) упродовж його вивчення.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	**Оцінка за шкалою ECTS**	**Екзаменаційна оцінка за національною шкалою**
90-100	A (відмінно)	відмінно
82-89	B (дуже добре)	добре
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	задовільно
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	незадовільно
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	

Перескладання рейтингових оцінок (від 60 і більше балів) з метою їх підвищення дозволяється лише у виняткових випадках за погодженням з деканом історичного факультету та з дозволу ректора університету.

11.Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.

Вивчення дисципліни не потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, однак можливе використання технічних засобів для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор). Передбачається застосування об'єктно-модульного динамічного середовища навчання MOODLE. Можливе використання застосунків для проведення відеоконференцій.

11. Рекомендована література:

Основна:

1. Федьков О. Українська історіографія. Плани семінарських занять для студентів денної та заочної форм навчання з методичними рекомендаціями до них. Кам'янець-Подільський: КПНУ ім. І. Огієнка, 2018. 47 с.
2. Історіографічна класика. Антологія української історичної думки XIX –XX ст. / Відп. ред. і авт. вступ. слова В. Смолій; авт. супровідних статей, укладач приміток, коментарів, покажчиків і бібліографії О. Ясь. Київ: НАН України. Ін-т історії України, 2020. 600 с.
3. Історіографічний словник: Навч. посіб. для студентів історичних факультетів університетів / С. І. Посохов, С. М. Куделко, Л. Ю. Зайцева та ін.; за ред. С. І. Посохова. Харків: Східно-регіональний центр гуманітарно-освітніх ініціатив, 2004. 320 с.
4. Калакура Я. Українська історіографія. Курс лекцій. Вид. 2-е, доп. Київ: Генеза, 2012. 512 с.
5. Колесник І. Українська історіографія: концептуальна історія. Київ: Інститут історії України НАН України, 2013. 566 с.
6. Пархоменко В.А. Історіографія історії України.: Навчальний посібник. Миколаїв, 2022. 152 с.
7. Яремчук В. П. Українська історіографія: суспільно-політич на історія: посібник. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2017. 288 с.

Додаткова:

1. Федьков О. Діяльність соціал-демократа Юрія Ларіна в Україні у 1906–1907 рр.: екстремальна біографія // Український історичний журнал. 2022. № 3. С. 176–193.
2. Федьков О. Православна церква на Поділлі у 1920–30-ті роки: сучасна українська історіографія // Старожитності Лукомор'я. 2022. № 5 (14). С. 60–70.
3. Бондар В. Сучасна українська історіографія: підсумки і виклики. *Історіографічні дослідження в Україні: Зб. наук. пр.* 2014. Вип. 25. С. 95-113.
4. Гирич І. Українські інтелектуали і політична окремішність (середина XIX – початок XX ст.) / Відп. ред. О. Рубльов. Київ: Укр. письменник, 2014. 496 с.

5. Дзира І.Я. Козацьке літописання 30-х – 80-х рр. XVIII ст.: Джерелознавчий та історіогр. аспекти / НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2006. 567 с.

6. Дорошенко Д. Огляд української історіографії. Київ: Українознавство, 1996. 188 с.

7. Журба О.І., Литвинова Т.Ф. Українська історіографія: від етнічної до культурологічної репрезентації. Історія та історіографія в Європі. К., 2016. Вип.5: Україна в XX-XXI століттях: на шляху гідності і свободи. С. 118-125.

8. Зашкільняк Л. Методологія історії: від давнини до сучасності. Львів: Львівський державний університет ім. Ів. Франка, 1999. 226 с.

9. Зашкільняк Л. Українська історіографія, постмодерн і національний гранд-наратив. *Вісник Львівського університету. Серія історична.* 2019. Спецвипуск. С. 801-812.

10. Історіографічні дослідження в Україні / відп.ред. Ю.А.Пінчук. Київ: НАН України. Інститут історії України, 2005. Вип.15. Визначні постаті української історіографії XIX – XX ст. 620 с.

11. Калакура Я. Антропоцентризм і соціокультурний підхі як складники цивілізаційного осмислення історії України. Київські історичні студії: науковий журнал. 2020. № 2 (11). С. 69-80.

12. Калакура Я. Зміна поколінь істориків як методологічний та світоглядний діалог в українській історіографії (кінець XIX – перше двадцятиріччя XXI ст.). *Український історичний журнал.* 2020. Число 4. С. 137-154.

13. Калакура Я. Постать Ярослава Мудрого в координатах української та російської історіографій. *Український інформаційний простір.* 2020. № 1 (5). С. 71-87.

14. Калакура Я. Українська історіографія на переломі : від методологічного монізму до європейських орієнтирів: монографія. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2022. 464 с.

15. Кісь О. Як деколонізувати студії ҐУЛАҐу? Панівні російські наративи та перспективи відновлення епістемологічної справедливості. *Укр. іст. журнал.* 2024. № 5. С. 205-216.

16. Кондратюк К. К., Сухий О. М. Сучасна національна історіографія новітньої історії України (1914–2009 рр.). Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. 262 с.

17. Корогод Б. Л., Корогод Г. І. «Козацькі літописи» і їх місце в українській історіографії: навч. посіб. для студ. іст. ф-ту / Сумський держ. педагогічний ун-т ім. А.С.Макаренка. Суми : [б.в.], 2002. 68 с.

18. Кравченко В. В. Нариси з української історіографії епохи національного відродження (друга половина XVIII – середина XIX ст.). Харків: Основа, 1996. 376 с.

19. Марченко М. Українська історіографія (з інтелектуальної спадщини). Київ: Фенікс, 2011. 483 с.

20. Нагірняк О. Нариси з історії українознавства у Наддніпрянській Україні (остання чверть XIX ст. – 1917 р.). Київ: ПП Сергійчук, 2007. 652 с.

21. Оглоблин О. Українська історіографія. 1917–1956 / перекл. з англ.;

Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Центр українознавства. Історичний факультет, Державний комітет архівів України. Київ: [б.в.], 2003. 252 с.

22. Плохій С. Українська Кліо : Нариси про історію, істориків та пам'ять. Друге вид. Київ: ТОВ «Вид-во «Кліо», 2022. 352 с.

23. Полонська-Василенко Н. Українська історіографія. Мюнхен: Український вільний університет, 1971. 114 с.

24. Разиграєв О. Сучасна історіографія польсько-українських взаємин у Волинському воєводстві II Речіпосполитої: правовий статус та національна політика. *Укр. іст. журнал*. 2025. № 2. С. 191–208.

25. Сучасна російсько-українська війна: історіографічні, суспільно-політичні, соціально-економічні та культурно-духовні виміри. Наукова монографія. Riga, Latvia: "Baltija Publishing", 2024. 332 с.

26. Толочко П. П.Давньоруські літописи і літописці X – XIII ст. / НАН України, Інститут археології. Київ: Наукова думка, 2005. 364 с.

27. Топольський Є. Як ми пишемо і розуміємо історію. Таємниці історичної наратії. Київ: К. І. С., 2012. 400 с.

28. Удод О., Верменич Я., Ковалевська О., Ясь О. Нариси з соціокультурної історії українського історієписання: субдисциплінарні напрями / Упоряд. текстів й наук. апарату С. Блащук, Н. Пазюра; За загал. ред. В. Смолія. НАН України. Інститут історії України. К.: Генеза, 2018. 288 с.; Випуск 2. 2019. 288 с.

29. Удод О., Ясь О. Культурний простір української історіографії у світлі радянізації та соціокультурних трансформацій XX – початку XXI ст. / за ред. В. Смолія. Київ: НАН України, Ін-т історії України, 2020. 400 с.

30. Україна на історіографічній мапі міжвоєнної Європи / Ukraine on the Historiographic Map of Interwar Europe: Матеріали міжнародної наукової конференції (Мюнхен, Німеччина, 1–3 липня 2012 р.) К.: Інститут історії України, 2014. 251 с.

31. Українська історіографія на зламі XX і XXI століть: здобутки і проблеми. Колективна монографія / за ред. Л. Зашкільняка. Львів: Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка, 2004. 406 с.

32. Яремчук В. Минуле України в історичній науці УРСР післясталінської доби. Острог: Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2009. 526 с.

33. Яремчук В. Польща / поляки в українській історії: образи українського радянського історієписання. *Укр. іст. журнал*. 2025. № 3. С. 137–161.

34. Ясь О. Історик і стиль. Визначні постаті українського історіописання у світлі культурних епох (початок XIX – 80-ті роки XX ст.): У 2 ч. / відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2014. Ч. 1. 587 с.

35. Ясь О. Історик і стиль. Визначні постаті українського історіописання у світлі культурних епох (початок XIX – 80-ті роки XX ст.): У 2

ч. / відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2014. Ч. 2. 650 с.

36. Ясь О. «На чолі республіканської науки…». Інститут історії України (1936–1986): нариси з інституціональної та інтелектуальної історії (До 80-річчя установи) / вступне слово та наук. ред. В. Смолія. Київ: НАН України. Інститут історії України, 2016. 542 с.

37. A Laboratory of Transnational History Ukraine and Recent Ukrainian Historiography Edited by Georgiy Kasianov and Philipp Ther. Budapest New York: Central European University Press, 2009. 310 p.

38. Pashkovskaia T. The Post-Soviet Ukrainian Historiography: The New Canon of National History. *Humanitarian and pedagogical Research.* 2021. № 5. P. 101-109.

39. Semerhei N. Unity as a Component of the Development of National Identity of Ukrainians in the Second Half of the 19th – the First Third of the 20th Century: Modern Historiography. *Eminak: Scientific Quarterly Journal.* 2019. № 4 (28). P. 197-206.

40. Stepanchuk Y. Melnychuk T. The Concept of «Ukraine» Evolution in Early Modern Times in Modern Ukrainian Historiography Coverage. *East European Historical Bulletin.* 2021. № 18. P. 229-238.

41. Zayarnyuk A. Historians As Enablers? Historiography, Imperialism, and the Legitimization of Russian Aggression. *East / West: Journal of Ukrainian Studies*. 2022. Vol. 9. № 2. C. 192-2011.

12. Інтернет-ресурси

1. Сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського URL: http://www.nbuv.gov.ua/
2. Сайт Національної Парламентської бібліотеки України URL: http://www.nplu.kiev.ua/
3. Сайт Інституту історії України НАН України. URL: http://history.org.ua/uk
4. Сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL : https://niss.gov.ua/
5. Сайт Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України. URL: http://archeos.org.ua/
6. URL: http://www.historians.in.ua/ – Historians
7. URL: http://www.loc.gov/ – Бібліотека Конгресу США
8. URL: http://chtyvo.org.ua/ – Чтиво. Електронна бібліотека
9. URL: http://litopys.org.ua/ukrmova/um40.htm – Ізборник.
10. URL: https://prometheus.org.ua – Платформа для самоосвіти вчителя «Prometheus».